

एवं भूतस्यैव तव यथा विश्वस्थितिः सर्गप्रलयार्थं त्रिवर्णां गुणावतारा एवमयं भूभारापनयनार्थमिति ज्ञातमित्याह सत्त्वमिति श्लोकद्वयेन ॥ २० ॥ रिरक्षि
 षुः रक्षितुमिच्छुरवतीर्णोऽसि कृष्णेन वर्णेन अतः साधूनां रक्षणार्थं राजन्यसंज्ञायेऽसुरकोटियूथपास्तैर्निर्व्यूह्यमाना इतस्ततश्चाल्यमानाश्चमूः सेनानिह
 निष्यसे संहरिष्यसि ॥ २१ ॥ किंतु तथाप्यप्रमत्तेन त्वया भाव्यमित्याह अयं त्विति असभ्यः खलः समर्पितं कथितं अभिसरति आगमिष्यति ॥ २२ ॥
 उपाधावत् अस्तौत् ॥ २३ ॥ त्वयि भयशं कैवतावन्नास्तीति श्लोकचतुष्टयेनाह देवकी किंचिद्विज्ञापयितुं रूपमिति यत्तत्किमपि रूपं वस्तु प्रादुर्बुद्धाः
 किंतु द्वस्तुतदाह अव्यक्तम् अत्र हेतुः आद्यं कारणम् किं परमाणवः न ब्रह्म बृहत् किं प्रधानम् न ज्योतिः चेतनम् किं वैशेषिकाणामिव ज्ञानगुणम्

सत्त्वं त्रिलोकस्थितये स्वमायया विभर्षिं शुक्लं खलु वर्णमात्मनः ॥ सर्गाय रक्तं रजसोऽपबृंहितं कृष्णं च वर्णं तमसा
 जनात्यये ॥ २० ॥ त्वमस्य लोकस्य विभोरिरक्षिषुर्गृहेऽवतीर्णोऽसि ममाखिलेश्वर ॥ राजन्यसंज्ञासुरकोटियू
 थपैर्निर्व्यूह्यमानानिह निष्यसे चमूः ॥ २१ ॥ अयं त्वसभ्यस्तव जन्मनो गृहेऽश्रुत्वाऽग्रजं स्तेन्यवधीत् सुरेश्वर ॥ स
 तेऽवतारं पुरुषैः समर्पितं श्रुत्वाऽधुनैवाभिसरत्युदायुधः ॥ २२ ॥ श्रीशुक उवाच अथैनमात्मजं वीक्ष्य महापुरु
 षलक्षणम् ॥ देवकी तमुपाधावत्कंसाद्वीता शुचिस्मिता ॥ २३ ॥ देवक्युवाच रूपं यत्तत्प्रादुरव्यक्तमाद्यं ब्र
 ह्म ज्योतिर्निर्गुणं निर्विकारम् ॥ सत्तामात्रं निर्विशेषं निरीहं सत्त्वं साक्षाद्विष्णुरध्यात्मदीपः ॥ २४ ॥

न निर्गुणम् किं मीमांसकानामिव ज्ञानपरिणामि न निर्विकारम् किं पुष्कराक्षादीनामिव शक्तिविक्षेपपरिणामि न सत्तामात्रम् तर्हि किं सामान्यम्
 न निर्विशेषम् तर्हि किं कारणत्वात् सक्रियम् न निरीहम् सन्निधिमात्रेण कारणम् एवं भूतं किमपि कार्यकल्प्यं यद्वस्तु स एव साक्षात्त्वं विष्णुरिति अप
 रोक्षश्चेत्याह अध्यात्मदीप इति बुद्ध्यादिकरणसंघातप्रकाशक इत्यर्थः अथवा अव्यक्तं न केनापि प्रकारेण व्यज्यत इत्यव्यक्तम् कथम् उत्पत्त्या
 तावन्न व्यज्यत इत्याह आद्यं सर्वस्य कार्यस्य आद्यम् अनादीत्यर्थः तथा ब्रह्म ज्योतिर्निर्गुणं निर्विकारमिति चतुर्भिः पदैर्देशेन प्रकाशेन च गुणेन च वि
 कारेण च व्यक्तिं निराकरोति तथा सत्तामात्रमिति विशेषेण निर्विशेषमिति सामान्येन निरीहमिति क्रियया च व्यक्तिं निराकरोति अन्यत्समानम् एवं
 भूतस्य तवनभयशंकेति भावः ॥ २४ ॥